

HITEK-ARRANGEMENTER Forår 2026

Arktiske krigsskibe – før, nu og i fremtiden

v/ ph.d. i historie Søren Nørby, Forsvarsakademiet og rådgivende civilingeniør Hans Otto Kristensen

Torsdag 15. januar 2026 kl. 16.30 – 18.30..... Arr.nr. 360507
Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31 – 33, 1780 København V

Der er kommet meget fokus på emnet arktiske krigsskibe efter at Danmark har besluttet at få bygget foreløbig 3 stk. af denne skibstype. Danmark har i mange år haft skibe til operation i vore arktiske farvande omkring Grønland. Vi har i dag 7 arktiske krigsskibe, 4 stk. af THETIS-klassen, designet og bygget for snart 40 år siden samt 3 stk. af KNUD-klassen projekteret og bygget i midten af nul-lerne. Hans Otto Kristensen har personligt været stærkt involveret i denne proces, dels som rådgiver helt tilbage i 1986, da THETIS-klassen blev forberedt og bygget og dels som ansat i Søværnet, da KNUD-klassen senere kom til. Dette spændende udviklingsarbejde og resultatet af det vil blive beskrevet i foredraget med dokumentation fra denne ret omfattende tekniske proces.

Sidste nyt vedr. de kommende arktiske krigsskibe vil formentlig også blive berørt i foredraget, afhængig af hvor mange oplysninger Søværnet vil være i stand til at frigive til den tid.

Årsmøde

Mandag 23. februar 2026, kl. 15.00 – 16.00 ..... Arr.nr. 363159
IDA, Kalvebod Brygge 31 – 33, 1780 København V

HITEKs årsmøde afvikles i overensstemmelse med forretningsordenen. Se HITEKs hjemmeside ida.dk/hitek/

Johan Frederik Classens Frederiksværk – et Birmingham i 1700-tallets Danmark?

v/ historiker Frank Allan Rasmussen

Mandag 23. februar 2026, kl. 16.30 – 18.30..... Arr.nr. 363489
IDA, Kalvebod Brygge 31 - 33, 1780 København V

Classens militærindustrielle etablissement i Frederiksværk havde sit forbillede i England, men var et af de første praktiske resultater af en ny politik, der havde sit udspring i det nyoprettede Kommercekollegie. Han ville bringe fornuften og det nyttige i spil og gennem videnskab og teknologi give den enkelte borger en mulighed for et bedre liv og staten flere skatteindtægter.

Classen var om nogen et barn af oplysningstiden og en tro tilhænger af merkantilismens grundsætninger, men han lagde på intet tidspunkt skjul på, at han ikke skabte Frederiksværk for sin egen vindings skyld, men for sit fædreland og dets indbyggere. Redskaberne var god ledelse, hårdt arbejde, beslutningskraft, struktur og en evne til hurtig omstilling.

Der var imidlertid intet Frederiksværk uden de mange indkaldte eksperter, mestre, svende og arbejdere. Det var disse mennesker og deres medbragte familier, der drev værket og skabte fundamentet for den teknologiske udvikling og Classens store profitter. Foredraget vil blive rigt illustreret med eksempler på det store og hidtil uudnyttede tekniske tegningsmateriale, der befinder sig i Statens Arkiver og på museerne.

Besøg på Museet for trådløs Telegrafi

Onsdag 4. marts 2026, kl. 16.00 – ca. 17.15..... Arr.nr. 363496

Torsdag 12. marts 2026, kl. 15.30 – ca. 16.45..... Arr.nr. 363498

A.H. Vedels Plads 2, Nyholm, 1439 København K.

Danmarks ældste radiostation, OXA blev opført af Flåden i 1908 efter et radioudviklingsforløb som startede i 1897. Den erklærede bevaringsværdige træbygning er det ene af i alt to overlevende huse bygget i ”Norsk Stavkirkestil” i Danmark og huser et museum med udstyr fra 1902 og op til 1950 indenfor maritim radiokommunikation samt en særudstilling om den ”Hemmelige Radiokommunikation” mellem den danske modstandsbevægelse og England under II. Verdenskrig.

Vi skal høre historien om, hvordan OXA blev fødestedet for radioteknologi i Danmark med koryfæer som Hannibald, Schledermann, P. O. Pedersen, Valdemar Poulsen og ikke mindst M. P. Pedersen.

HITEK bliver vist rundt af OXA’s formand Ivan Helsinghoff og næstformand Ole Lauridsen. Undervejs serveres en kop kaffe med brød. Se yderligere oplysninger på OXA.dk

Dansk elektroniks humlebi: Regnecentralen 1955-1991

v/ dr.phil. og professor emeritus Kurt Jacobsen v/ Centre for Business History, CBS

Onsdag 18. marts 2026 kl. 16.30 – 18.30..... Arr.nr. 363157

Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31 – 33, 1780 København V.

Regnecentralens historie 1955-1991 rummer en betydningsfuld dansk vinkel på computer- og informationsteknologiens udvikling fra afslutningen på 2. verdenskrig frem til begyndelsen af 1990’erne, hvor internettet så dagens lys. Det er en historie om en teknologisk udvikling, der med hidtil uset hastighed og varighed kom til at præge samfundsudviklingen og vores hverdag, men også om opkomsten af en ny og magtfuld globaliseret industri, der i dag griber ind i alle sider af vores liv både geopolitisk og i dagligdagens gøremål.

Regnecentralen blev aldrig en stor spiller, men fik ikke desto mindre stor betydning for den elektroniske datateknologis udvikling og udbredelse i Danmark, indtil virksomheden ved en fusion ved årsskiftet 1991/92 ’forsvandt’ ind i den japanske IT-gigant Fujitsu. At virksomheden overhovedet overlevede så mange år, er mere end bemærkelsesværdigt. En af selskabets mange direktører udtalte i slutningen af 1970’erne, at Regnecentralen var en humlebi, der som bekendt ikke kan flyve – men alligevel gør det. Det varede da heller ikke evigt.

Hvordan det lykkedes Regnecentralen at flyve, og hvorfor vingerne til sidst blev klippet, fortæller Kurt Jacobsen om i sit foredrag.

Omvæltningernes Tid –

Familien Mærsk Møller og kampen om dampskibene

v/ afdelingsleder, historiker, ph.d. Nils Valdersdorf Jensen, Svendborg Museum

Onsdag 15. april 2026, kl. 16.30 – 18.30..... Arr.nr. 363158

Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31 – 33, 1780 København V

I 1884 flyttede familien Mærsk Møller fra Dragør til søfartsbyen Svendborg på Sydfyn. Her startede de et dampskibsrederi, der blev den spæde begyndelse på en af Danmarks største virksomheder. Det vakte dog ikke lokal jubel. På Sydfyn foretrak man sejlskibe, og sejlskibsrederne og tilflytterne kom i åben konflikt, da Peter Mærsk Møller foreslog, at svendborgenserne og marstallerne da snart måtte læse skriften på væggen og gå fra sejl til damp. Det var fremtiden, mente han.

Ikke alle var enige, heriblandt storrederen H.A. Hansen fra Thurø, der insisterede på, at sejlskibene var vejen frem. Fejden mellem sejl og damp strakte sig over årtier og forandrede verden. Gennem familierne Hansen og Mærsk Møller kan vi komme tæt på de mennesker, der skulle navigere i omvæltningerne uden at kende fremtiden. Det er historier om storhed og fald, købmandskab og om hvordan vi reagerer, når ny teknologi truer.

Nils Valdersdorf Jensen fortæller med afsæt i den anmelderroste bog ”Omvæltningernes Tid” den dramatiske historie om teknologisk omstilling. Foredraget er på basis af helt nye kilder fra bl.a. Esplanadens arkiver og de involverede familier.

B&O 100 år – gammel i 2025 og eneste overlevende af 25 radiofabrikker

v/ Ole Lauridsen, HITEK og Michael Jensen, Ringsted Radiomuseum

Mandag 4. maj 2026 kl. 16.30 – 18.30..... Arr.nr. 363599

Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31 – 33, 1780 København V

Foredraget vil fortælle historien om, hvordan en radiofabrik i Nordjylland har sat sine spor i hele Danmarks elektronik- og AV-udvikling; B&O blev grundlagt, ligesom Motorola, i 1925, med hovedproduktet: ”Batteri-eliminatore”, der kunne erstatte batterierne i datidens radioer med strøm fra lysnettet.

B&O, blev hurtigt en af de store blandt 25 danske radiofabrikker. B&O var, derfor ofte, den første til at indføre nye metoder og principper, som dermed tvang konkurrenterne til at følge trop. Det var indenfor nye måleapparater, nye radioprincipper, produktionsmetoder, markedsføring og ikke mindst indenfor design og betjening. Udvikling efter ”Spiralmetoden” ved Bent Møller-Pedersen er en historie helt for sig selv. På den måde har B&O været væsentlig i elektronikindustriens udvikling i Danmark!

Foredragsholderne vil demonstrere en række B&O produkter.

Besøg på Krudtværksmuseet i Frederiksværk

v/ museumsinspektør Nadja Solgaard, Industrimuseet Frederiks Værk

Tirsdag 19. maj 2026, kl. 14.00 – ca. 15.30..... Arr.nr.363600

Torsdag 21. maj 2026, kl. 14.00 – ca. 15.30..... Arr.nr.363601

Krudtværksalléen 1, 3300 Frederiksværk. Mødetid 10 min. før.

Krudtværket i Frederiksværk blev grundlagt i 1758 af generalmajor Johan Frederik Classen og spillede en vigtig rolle i produktionen af krudt til både militære og civile formål gennem mere end to århundreder. Dette imponerende anlæg er et af de bedst bevarede industri-miljøer i Danmark, og netop på grund af dets kulturhistoriske betydning blev Frederiksværk i 2007 hædret som ét af Danmarks 25 fineste industriminder.

Museet omfatter nogle af krudtværkets oprindelige bygninger, herunder Trækulsbrænderiet og Svovl- og Salpetermagasinet, som stammer fra 1760'erne. Disse bygninger er sjældne eksempler på den ældste del af krudtproduktionens historie og vidner om, hvordan produktionen dengang var en nøje planlagt proces med store risici.

Som besøgende får man også indsigt i de strenge sikkerhedsforanstaltninger, som var nødvendige for at beskytte arbejderne. Historien om krudtfremstillingen rummer fortællinger om farlige arbejdsforhold, hvor risikoen for eksplosion var en konstant trussel – en virkelighed, der også har sat sine spor i det omgivende landskab med beskyttelsesvolde og andre sikringsforanstaltninger.

Forslag til nye arrangementer

HITEK's bestyrelse ajourfører løbende en liste over potentielle muligheder for arrangementer. Selv om bestyrelsen er bredt sammensat og har en stor kontaktflade til teknologihistoriske miljøer, er vi alligevel i høj grad afhængige af input fra medlemmerne og andre med interesse for historisk teknologi.

HITEK's arrangementer fastlægges af bestyrelsen. De fleste af det kommende halvårs foredrag og ekskursioner udvælges fra den ajourførte liste ud fra aktualitets- og tilgængelighedskriterier. Da bestyrelsen kun planlægger et halvår ad gangen, er det muligt at agere hurtigt på forslag fra medlemmerne.

Alle, der har forslag eller ideer til teknologihistoriske indslag bedes henvende sig til et af bestyrelsens medlemmer, dels for at øge kvaliteten af og variationen i arrangementerne, dels for at programmet i så høj grad som muligt kan komme til at afspejle medlemmernes interesser.

Administrative oplysninger

Indmeldelse i HITEK kan ske via selskabets hjemmeside ida.dk/hitek eller telefonisk til HITEK's sekretariat på telefon 3318 4848.

Tilmelding til HITEK's arrangementer kan ske telefonisk til HITEK's sekretariat på telefon 3318 4848 eller på ida.dk/arrangementer.

Udskriv deltagerlister for arrangementerne:

Login på mit.ida.dk under "Kommende arrangementer" og klik på "Vis alle mine arrangementer". Der kommer en liste frem med de arrangementer, du er tilmeldt, og herunder kan du se deltagerlisterne for de enkelte arrangementer.

HITEK's bestyrelse pr. 1. marts 2024

Klaus Thiesen	<i>formand</i>	civilingeniør	klaus.thiesen24@gmail.com
Palle Sørensen	<i>næstformand</i>	civilingeniør	lotteogpalle@mail.dk
Else Roager Simonsen	<i>sekretær</i>	akademiingeniør	ers.trekro@mail.tele.dk
Peter Bjerregaard		direktør DK's Tekniske Museum	pb@tekniskmuseum.dk
Michael Deichmann		akademiingeniør	michael@deichmann.org
Hans Otto Kristensen		civilingeniør	hokmarine@mail.dk
Ole Mørk Lauridsen		professor, vicepresident	ole_ml@post3.tele.dk
Lars Kristian Legaard		ingeniør	brugsebakken@tdcadsl.dk
Laila Zwisler		cand.scient. Teknologihistorie DTU	lazw@fysik.dtu.dk